

Activiteitenplan

Gezondheidspark te Hengelo

HK² Projectontwikkeling

NatuurInclusief
Ecologisch advies- en projectbureau

Inhoud

Samenvatting	5
1 Inleiding	6
1.1 Afbakening	6
1.2 Leeswijzer	6
2 Gegevens aanvrager	7
2.1 Officiële aanvrager	7
2.2 Gemachtigde aanvrager en contactpersoon	7
3 Onderzoekslocatie	8
3.1 Beschrijving onderzoekslocatie	8
3.2 Geplande ingreep	9
3.3 Planning	10
4 Resultaat uitgevoerde onderzoeken	11
4.1 Quickscan	11
4.1.1 Onderzoeksmethode	11
4.1.2 Resultaten	11
4.2 Aanvullende onderzoeken	11
5 Effectanalyse en maatregelen	13
5.1 Wezel, hermelijn, bunzing en egel	13
5.1.1 Effecten	13
5.1.2 Voorkomen effecten	13
5.1.3 Mitigerende of compenserende maatregelen	13
5.2 Mogelijkheden werken middels gedragscode	17
5.3 Algemene vogels	17
6 Toetsing ontheffingscriteria	18
6.1 Andere bevredigende oplossingen	18
6.1.1 Locatie en inrichting	18
6.1.2 Werkwijze	19
6.1.3 Planning	19
6.2 Wettelijk belang	19
6.3 Waarborg staat van instandhouding	19
6.3.1 Wezel en Hermelijn	19
6.3.2 Bunzing	20
6.3.3 Egel	20
7 Aanvraag	21

7.1 Soorten van verbodsbepalingen	21
7.2 Ontheffingsperiode.....	21
7.3 Eerder verleende ontheffing voornemen.....	21
Literatuur	22
Bijlage 1 Wetgeving.....	23
Bijlage 2 Machtiging ontheffingsaanvraag	30

Samenvatting

HK²-projectontwikkeling is voornemens woningen te realiseren op agrarisch grasland als onderdeel van het Gezondheidspark aan de Aletta Jacobslaan te Hengelo.

Binnen het plangebied is geschikt habitat voor wezel, hermelijn, egel en bunzing aanwezig.

De geplande werkzaamheden resulteren in het vernietigen van potentieel geschikt habitat van wezel, hermelijn, bunzing en egel. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in de Wet natuurbescherming, namelijk het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen (art. 3.10, lid 1b). Daarom is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij de provincie Overijssel. Er worden mitigerende en compenserende maatregelen getroffen om de effecten van de aantasting van de verblijfplaatsen van deze soorten te beperken en ongedaan te maken. Een deskundige op het gebied van deze soort adviseert hierin.

Tevens is het noodzakelijk dat zorgvuldig handelen wordt gegarandeerd. Een ecologisch werkprotocol wordt daarom aanbevolen zodat alle medewerkers op locatie op de hoogte zijn en weten wat te doen.

1 Inleiding

HK²-projectontwikkeling is voornemens woningen te realiseren op agrarisch grasland als onderdeel van het Gezondheidspark aan de Aletta Jacobsslaan te Hengelo.

De Wet natuurbescherming verplicht vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen geen beschermde Natura 2000-gebieden, aanwezige beschermde plant- of diersoorten of houtopstanden aantasten (zie bijlage 1). Natuurbank Overijssel heeft in mei 2022 een quickscan uitgevoerd waarin naar voren is gekomen dat er binnen het plangebied mogelijk geschikt habitat aanwezig is voor wezel, hermelijn, bunzing en egel. Deze soorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime Nationaal beschermde soorten in de Wet natuurbescherming (art. 3.10 Wnb) en zijn in Overijssel niet vrijgesteld. De beleidsregels van provincie Overijssel stellen dat er een habitatschiktheidsonderzoek wordt uitgevoerd, waardoor aanvullend onderzoek niet noodzakelijk is.

De geplande werkzaamheden resulteren in het vernietigen van potentieel geschikt habitat van wezel, hermelijn, bunzing en egel. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in de Wet natuurbescherming, namelijk het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen (art. 3.10, lid 1a en lid 1b).

Voor wezel, hermelijn, bunzing en egel wordt dan ook ontheffing van de Wet natuurbescherming aangevraagd. Dit activiteitenplan onderbouwt de ontheffingsaanvraag.

1.1 Afbakening

Dit activiteitenplan is opgesteld aan de hand van de gevraagde gegevens en onderbouwingen zoals aangegeven in de provinciale aanvraagformulieren en bijbehorende toelichtingen.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt omschreven wat de gegevens zijn van de aanvrager en de contactpersoon voor de behandeling van de ontheffingsaanvraag. In hoofdstuk 3 volgt de omschrijving van het voornemen, waar het projectgebied is gelegen en wat de planning is voor uitvoering. In hoofdstuk 4 is een beknopte beschrijving opgenomen van de uitgevoerde onderzoeken en de resultaten hieruit. In hoofdstuk 5 is de effectanalyse opgenomen en is aangegeven op welke wijze overtreding van verbodsbepalingen kunnen worden voorkomen, beperkt of ongedaan kunnen worden gemaakt. Hoofdstuk 6 behandelt de toetsing aan de criteria voor ontheffingsverlening (andere bevredigende alternatieven, geldig wettelijk belang en de waarborging van de staat van instandhouding), waarna in hoofdstuk 7 wordt beschreven voor welke soorten en welke verbodsbepalingen een ontheffing wordt aangevraagd.

2 Gegevens aanvrager

2.1 Officiële aanvrager

De officiële aanvrager van de ontheffingsaanvraag betreft HK² projectontwikkeling. Hieronder zijn de contactgegevens opgenomen van de officiële aanvrager. Gelieve de ontheffing op naam te zetten van onderstaande organisatie:

Bedrijfsnaam: HK² projectontwikkeling B.V.
KvK nr.: 81570074
Adres: Dokter van Deenweg 13
Postcode: 8025 BP
Plaats: Zwolle
Website: www.hk2-projectontwikkeling.nl
Contactpersoon: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

2.2 Gemachtigde aanvrager en contactpersoon

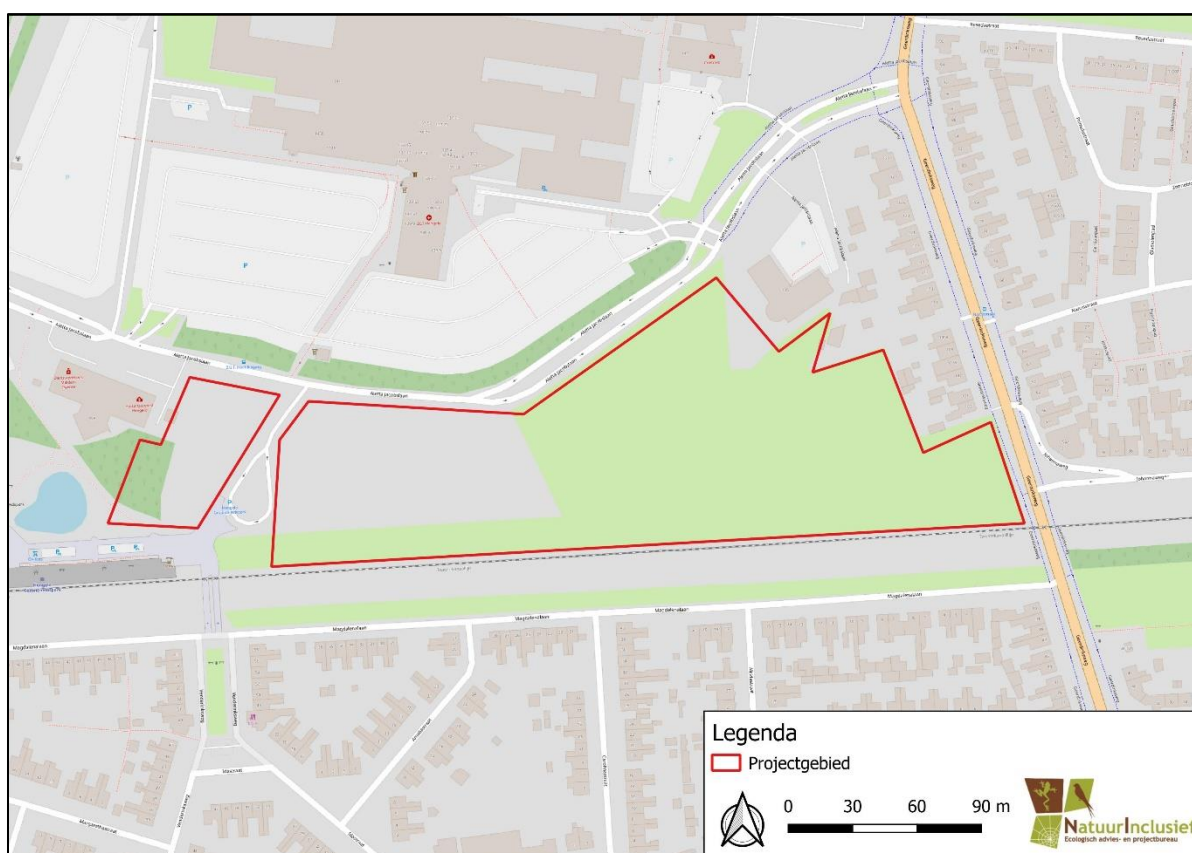
De aanvraag wordt ingediend en begeleid door ecologisch advies- en projectbureau NatuurInclusief B.V.. De machtiging voor indiening namens de officiële aanvrager is bijgevoegd in een losse bijlage. Hieronder zijn de contactgegevens opgenomen van NatuurInclusief B.V.:

Bedrijfsnaam: NatuurInclusief B.V.
Adres: Korenbree 23A
7271 LH Borculo
Website: www.natuurinclusief.nl
Contactpersoon: [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

3 Onderzoekslocatie

3.1 Beschrijving onderzoekslocatie

Het plangebied betreft agrarisch grasland aan de Aletta Jacobslaan te Hengelo, gemeente Hengelo in de provincie Overijssel. Het middelpunt van het plangebied bevat de coördinaten N 52.262247, E 6.772207. Het plangebied bestaat uit een intensief beheerd, soortenarm agrarisch raaigrasland (maaïen en afvoeren). De beplanting in het plangebied bestaat uit een opstand van bomen (o.a. zomereik, populier, gewone esdoorn en berk) en ruigte met o.a. braamstruweel en brandnetel. Langs de kavelsloot staat op verschillende plekken fluitenkruid. Deze grens van het plangebied wordt globaal gevormd door de Aletta Jacobslaan aan de noordzijde, de Geerdinksweg aan de oostzijde, de spoorlijn Zutphen - Hengelo aan de zuidzijde en het perceel Aletta Jacobslaan 45 tot en met 51 (oneven) aan de westzijde. In figuur 1 is het onderzoeksgebied op een topografische kaart weergegeven en in figuur 2 is een impressie van het projectgebied weergegeven.

Figuur 1: Begrenzing onderzoekslocatie.

Figuur 2: Impressie projectgebied.

3.2 Geplande ingreep

HK² projectontwikkeling is voornemens om nieuwbouw te realiseren. Hiervoor zullen enkele bomen en groen gerooid worden. De bomen die gerooid worden zijn deels in verslechterde staat (Pius Floris Boomverzorging (2023)). Hiervoor zullen ook nieuwe bomen terug geplant worden. Voor een impressie van de te kappen bomen, de bomen die geplant worden en de eindsituatie, zie figuur 3.

Figuur 3: Impressie nieuwe situatie.

3.3 Planning

HK² projectontwikkeling heeft de volgende principe planning ten opzichte van de werkzaamheden:

- Bouwrijp maken grond na ongeschikt maken van het terrein september 2024.
- Start bouw woningen 2025.

4 Resultaat uitgevoerde onderzoeken

4.1 Quicksan

4.1.1 Onderzoeksmethode

De quickscan is uitgevoerd in mei 2022 (Natuurbank Overijssel, 2023). Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een bureaustudie en een eenmalig veldbezoek. Bij de bureaustudie is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en regionale verspreidingsgegevens vanaf 2010. Aan de hand van verspreidingsatlassen is er nagegaan of er beschermde flora en fauna voorkomen in of nabij het projectgebied. Echter is het vaak niet mogelijk de exacte locatie of datering van deze gegevens te achterhalen. De verspreidingsgegevens zijn veelal weergegeven in kilometerhokken (1x1 km) of in atlasblokken (5x5 km), de waarnemingen hebben dan ook meer betrekking op de regio en niet zo zeer op het projectgebied. De gegevens uit de verspreidingsatlassen geven vaak dan ook alleen een indicatie of de soort in de omgeving voorkomt.

Gedurende het veldbezoek is het projectgebied en de invloedssfeer van het plan beoordeeld op de ecologische potentie. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten soorten en/of soortgroepen.

4.1.2 Resultaten

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat niet kan worden uitgesloten dat functioneel leefgebied of vaste voortplantings- of verblijfplaatsen van wezel, hermelijn, bunzing en egel in het plangebied aanwezig zijn. Daarnaast konden ook algemeen voorkomende broedvogels niet worden uitgesloten. Het is dan ook van belang maatregelen te treffen om broedgevallen tijdens het broedseizoen niet te verstoren of nesten te vernielen of weg te nemen. Aanvullend onderzoek naar bovengenoemde soort(groep)en werd als noodzakelijk geacht.

4.2 Aanvullende onderzoeken

De beleidsregels van provincie Overijssel stellen dat er een habitatsgeschiktheidsonderzoek wordt uitgevoerd, waardoor aanvullend onderzoek niet noodzakelijk is.

Uit het habitatsgeschiktheidsonderzoek blijkt dat er potentieel geschikt leefgebied of vaste rust- of verblijfplaatsen van wezel, hermelijn, bunzing en egel aanwezig kan zijn. Het grootste deel van het perceel wordt intensief beheerd, begrazing door paarden en in de zomermaanden wordt het gemaaid voor hooi. Dergelijke agrarische percelen worden in het najaar gemaaid, zodat de vegetatie kort de winter door kan. Ook al staat gras tijdelijk wat hoger in de zomermaanden, de percelen hebben nauwelijks structuur en woelmuizen (veldmuizen) ontbreken in dergelijke begraasde percelen. Gebrek aan dekking en voedsel maakt deze percelen tot niet functioneel leefgebied voor wezel, hermelijn en bunzing. De beplanting (ook langs de kavelgrenssloten) en het braakliggend terrein in het westelijke deel van het plangebied vormen wél potentieel functioneel leefgebied van wezel, hermelijn en bunzing, zie figuur 4.

Figuur 4 Geschikt leefgebied in het plangebied

Het plangebied vormt geen corridor tussen leefgebieden van kleine marterachtigen. De spoorlijn ten zuiden van het plangebied is dit wél. Het plangebied vormt als het ware een groen gebied die het stedelijk gebied inloopt. Dit gebied houdt op langs de oostgrens van het plangebied, aan de Geerdinksweg. De spoorlijn blijft wel doorlopen als corridor en hier vinden ook geen werkzaamheden aan plaats.

5 Effectanalyse en maatregelen

5.1 Wezel, hermelijn, bunzing en egel

5.1.1 Effecten

Wezel, hermelijn, bunzing en egel zijn beschermd volgens art 3.10 Wnb. De geplande werkzaamheden resulteren in het vernietigen van potentieel geschikt habitat en mogelijke verblijfplaatsen.

5.1.2 Voorkomen effecten

Het effect van het aantasten van potentieel geschikt habitat voor wezel, hermelijn, bunzing en egel kan niet worden voorkomen door maatregelen. Er is in het plan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, inclusief gebruik geen ruimte om de nieuwbouw niet te realiseren. Dit betekent een overtreding van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10 lid 1 onderdeel b Wnb met betrekking tot wezel, hermelijn, bunzing en egel.

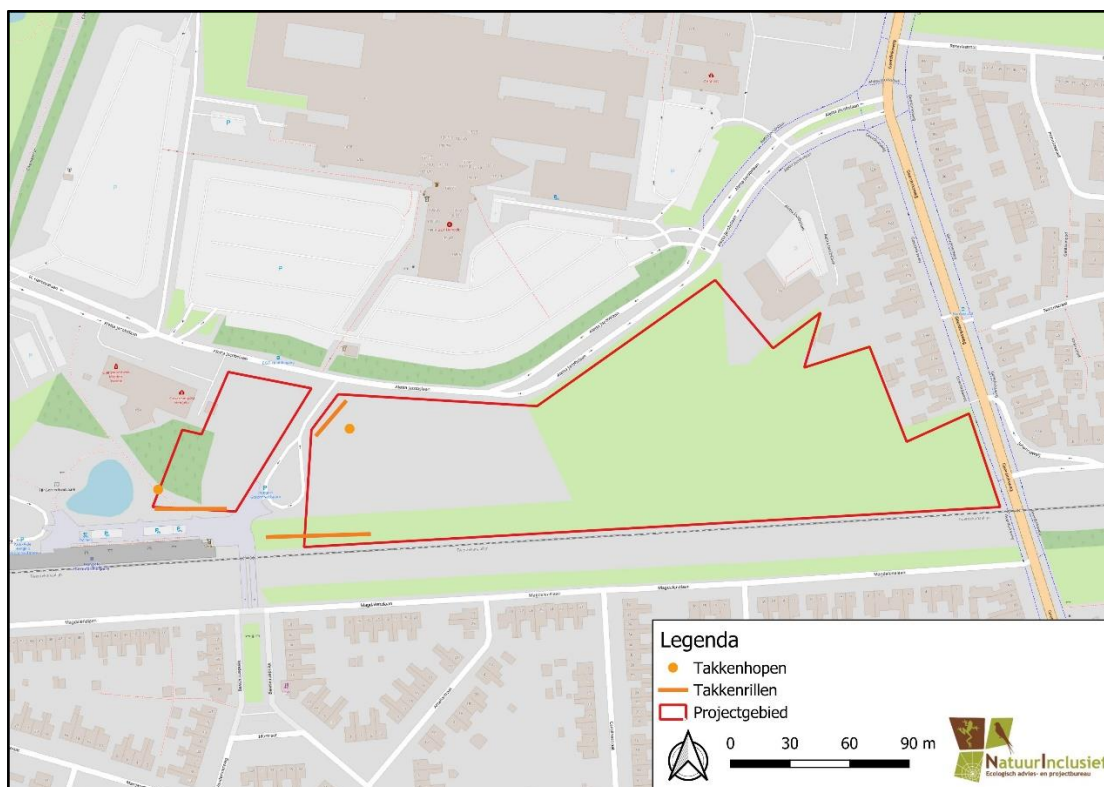
5.1.3 Mitigerende of compenserende maatregelen

Maatregelen ter voorkoming van doden en verwonden (conform zorgvuldig handelen);

- Werken buiten meest kwetsbare periode; de werkzaamheden worden buiten de meest kwetsbare periode van wezel, hermelijn, bunzing en egel uitgevoerd. Het terrein zal ongeschikt gemaakt worden tussen 1 september en 1 oktober.
- Ongeschikt maken; het terrein wordt ongeschikt gemaakt door de aanwezige vegetatie heel kort af te maaien en door het rooien van de beplanting buiten de kwetsbare periode plaats te laten vinden. De bodem wordt voorzichtig geschraapt, beplanting wordt verwijderd en strooisel wordt verwijderd zodat dieren geen dekking meer hebben. Het rooien gebeurt tussen zonsopkomst en zonsondergang. De werkzaamheden worden door een deskundige ecoloog begeleid.
- Inschakelen ecologisch deskundige; een ecologisch deskundige wordt ingeschakeld om de best passende methodiek van het ongeschikt maken te bepalen, uit te voeren en te controleren. De vleermuisdeskundige is tevens beschikbaar op oproepbasis.
- Opstellen ecologisch werkprotocol; er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle maatregelen worden omschreven. Dit protocol zal op locatie aanwezig zijn. Middels een logboek wordt door de ecologisch deskundige bijgehouden hoe aan het ecologisch werkprotocol is gehouden.

Maatregelen voor het creëren van verblijfplaatsen en geschikt habitat;

- Tijdelijke verblijfplaatsen; als tijdelijke mitigatie worden drie takkenrillen en twee takkenhopen gerealiseerd in het westen van het plangebied, zo ver mogelijk buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Daarnaast blijft de sloot behouden en daarmee de corridor richting het spoortalud, zie figuur 5. Deze tijdelijke mitigatie wordt minimaal 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst.

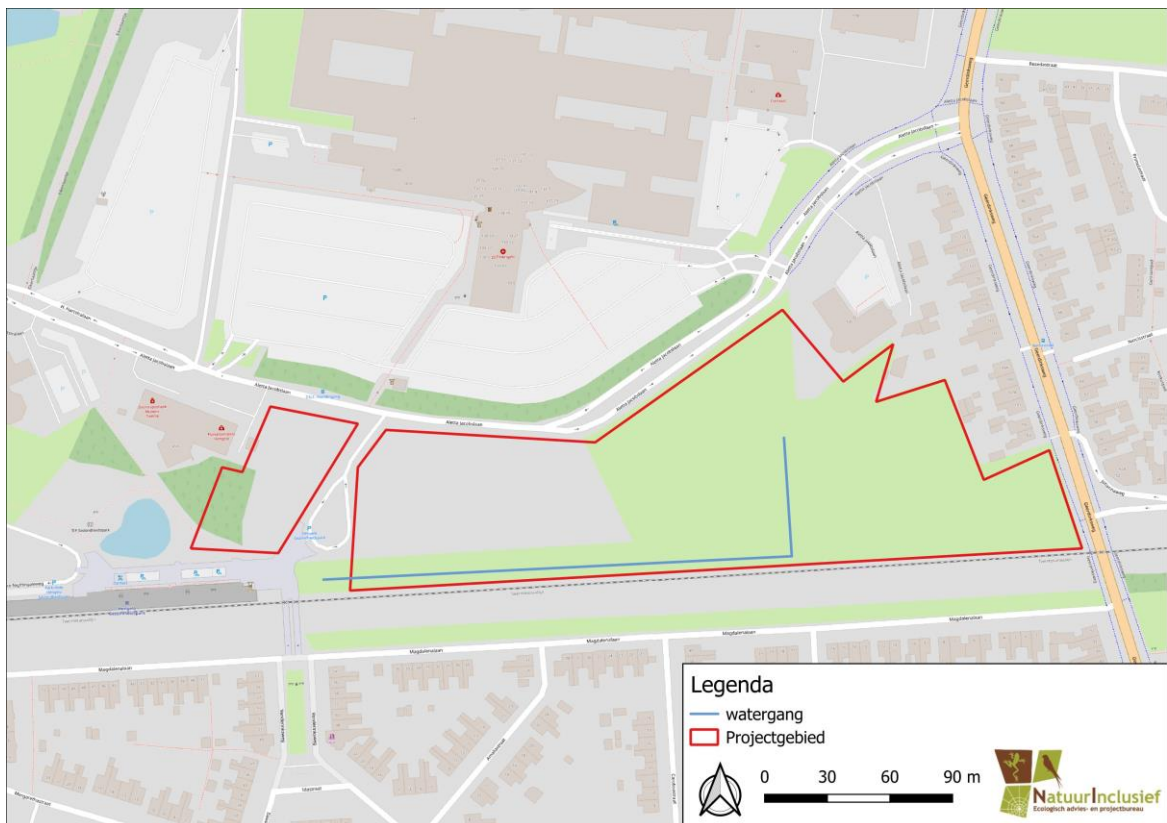
Figuur 5 Locaties van de tijdelijke mitigatie

- Permanente verblijfplaatsen; In het plangebied worden vier takkenhopen en vijf takkenrillen aangelegd. Onder de takkenhopen dient eerst een fundering gemaakt te worden van zand, grind, of zeer fijn vertakkingsmateriaal. Dit om de nestkamer tegen vocht uit de grond te beschermen. Met minimaal 6-8 boomstammen van 1 meter wordt allereerst een nestkamer gebouwd. Deze boomstammen dienen een diameter van ongeveer 15-20 cm te hebben. De nestkamer, van ongeveer 30x30 cm wordt gebouwd door twee stammen tegenover elkaar op de grond te leggen en daar de andere stammen vervolgens overheen te bouwen als een dak. De ruimte die tussen en onder de stammen ontstaat dient luchtig opgevuld te worden met droog hooi. De nestkamer dient minimaal twee ingangen te hebben zodat er genoeg vluchtmogelijkheden zijn. Deze ingangen kunnen gemaakt worden van buizen met een diameter van 6-8 cm welke tot net buiten de takkenbossen steken. Vervolgens wordt er vers grof en fijn snoeimateriaal over de nestkamer heen gestapeld tot de minimale hoogte van 3 meter lang, 2 meter breed en 1 meter hoog is bereikt, zie figuur 6. De takkenrillen worden minstens 20 meter lang en 3 meter breed op 5 locaties, dit zorgt voor verbindingen tussen het spoortalud en de takkenhopen. Dit is een totaal van 300m² aan kwalitatief beter leefgebied voor wezel, hermelijn, bunzing en egel, daarnaast kunnen ook andere soorten gebruik maken van de takkenrillen.

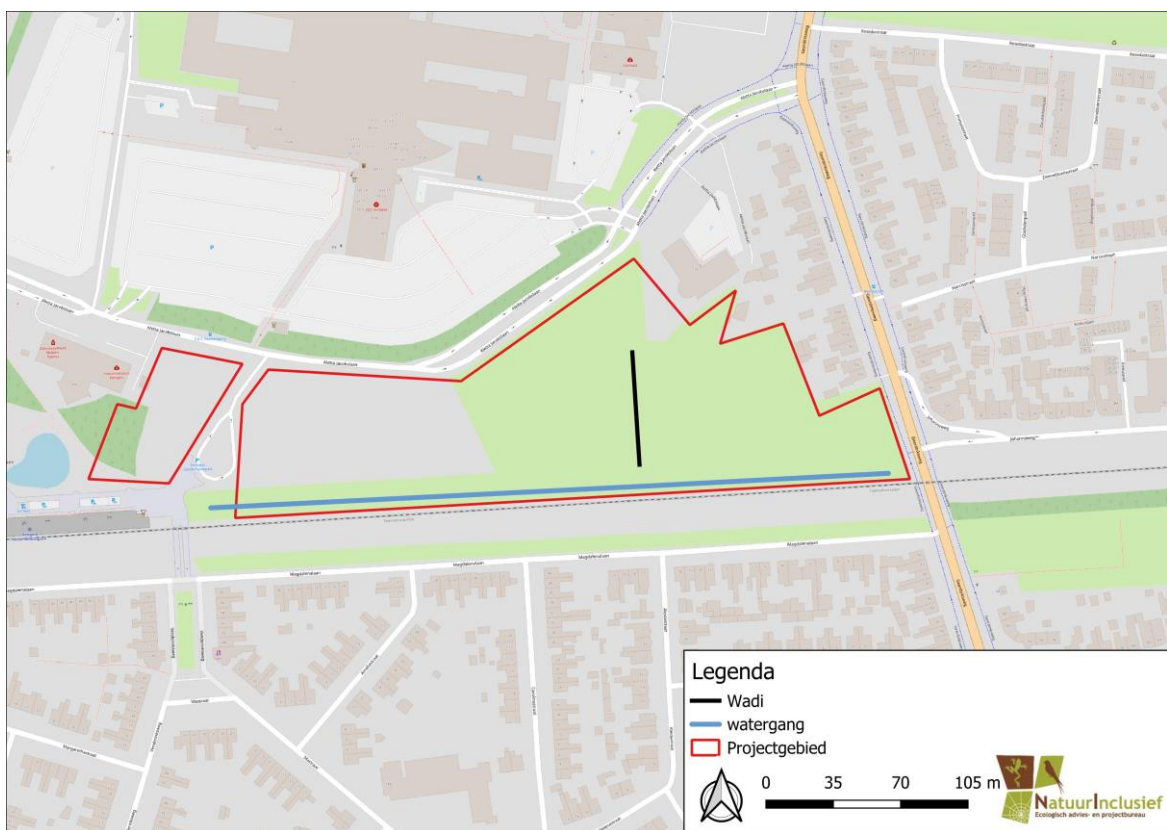

Figuur 6 Impressie van de permanente mitigatie

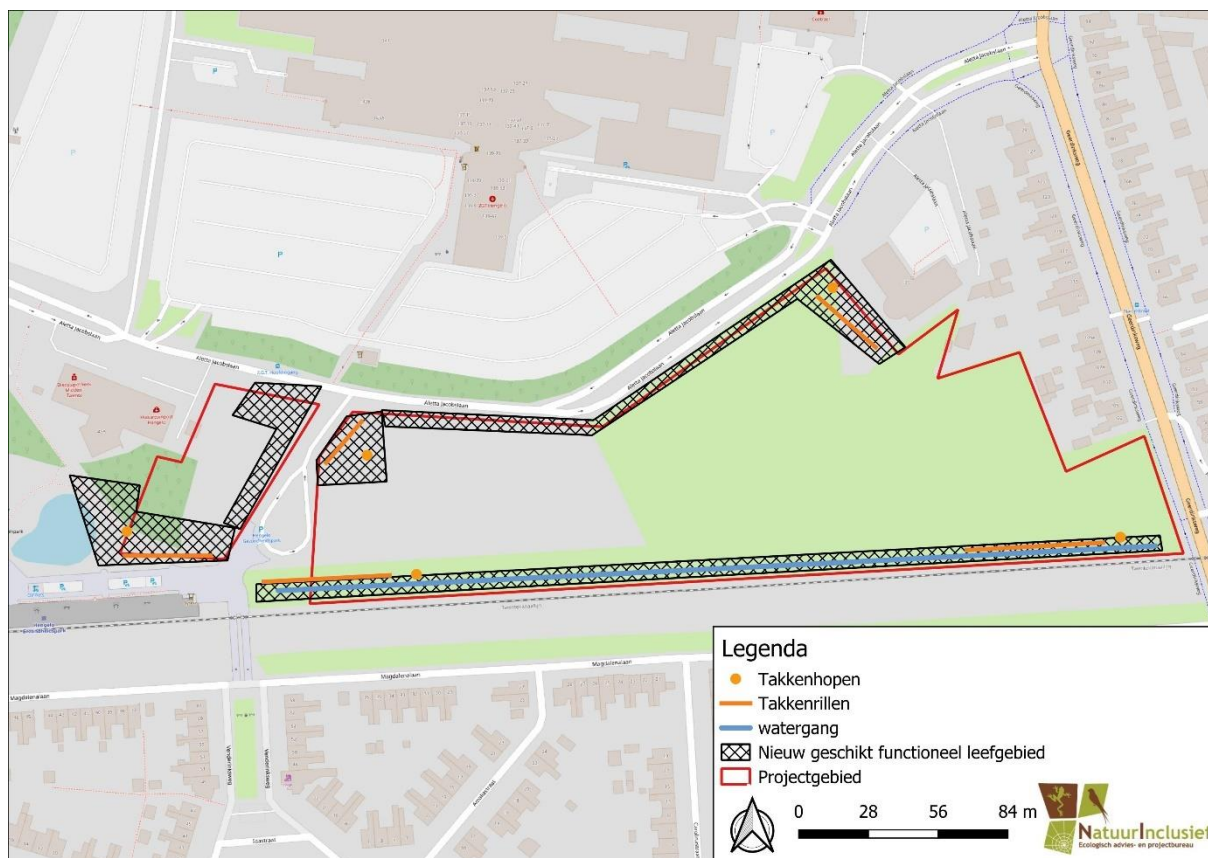
- Creëren geschikt habitat; om te zorgen dat er voldoende geschikt leefgebied voor wezel, hermelijn, bunzing en egel beschikbaar blijft in het plangebied wordt in de koopcontracten vastgelegd dat er alleen natuurlijke erfscheidingen geplaatst mogen worden. In de koopovereenkomst en leveringsakte naar de kopers toe wordt vastgelegd dat er natuurlijke erfscheiding geplaatst moet worden, deze moet worden onderhouden en in stand worden gehouden. In deze koopovereenkomst en leveringsakte wordt dus een kwalitatieve verplichting opgelegd dat er verbindingzones tussen tuinen aanwezig zijn en dat wezel, hermelijn, bunzing en egels niet door barrières gehinderd worden. Deze natuurlijke erfscheiding bestaat uit gemengde hagen van inheems bosplantsoen (bijvoorbeeld meidoorn, sleedoorn, kardinaalsmuts). Ook zorgt het voor de geleidende elementen die deze soorten gebruiken om van locatie naar locatie te verplaatsen. Er wordt op de locatie van de oude sloot een wadi aangelegd, deze wadi zal ecologisch gemaaid en onderhouden worden, zie figuur 7 en 8. Dit betekent dat er stroken gemaaid worden waardoor altijd dekking en geleidende elementen in de wadi aanwezig blijven voor wezel, hermelijn, bunzing en egel. Er zal onder de bomenrij aan de noordzijde van het plangebied ook ecologisch maaibeheer worden toegepast, waardoor ook hier meer ruigte ontstaat en geleidende elementen rondom het plangebied. Op dit moment is dit nog een intensief beheerd stuk grond, met ecologisch maaibeheer wordt dit geschikter gemaakt voor wezel, hermelijn, bunzing en egel. De sloot aan de zuidkant van het plangebied wordt verlengd langs het spoortraject, deze wordt verlengd met circa 130 meter langs het spoortalud, helaas is het niet mogelijk om tussen de sloot en het spoor een haag te planten in verband met eigendom. Daarom is er gekozen om tussen de sloot en de nieuwbouw op enkele plekken inheemse struiken te planten om bij te dragen aan dekking en foerageermogelijkheden voor wezel, hermelijn, bunzing en egel.
- Het oppervlakte aan leefgebied dat kwalitatief geschikt is voor egel, wezel, hermelijn en bunzing in de huidige situatie is circa 14.000 m², zie figuur 4. Dit gebied bestaat uit enkele ruigtes met bomen en een slootkant met gras in verschillende hoogtes. Dit is geschikt leefgebied voor marters en egel, maar dit kan in de nieuwe situatie kwalitatief verbeterd worden. In de nieuwe situatie wordt circa 8.000 m² openbaar gebied, dit zal dus beheerd en ingericht worden door de gemeente, hier kan kwalitatief beter leefgebied gerealiseerd worden dan in de huidige situatie aanwezig is. Dit wordt gerealiseerd door houtstructuren, houtwallen en inheems struweel aan te planten. Doordat de erfscheiding natuurlijk moet zijn creëert dit ook oppervlakte die voor egel, wezel, hermelijn en bunzing geschikt is, dit zal circa 1.000 m² oppervlakte zijn. De slootkant zal daarnaast uitgebreid worden, de randen langs de slootkant blijven in verbinding staan met het spoortalud waardoor er een verbindingzone met ander habitat in de directe omgeving beschikbaar blijft. De tuinen, met geschikt leefgebied, van de bewoners blijven door de natuurlijke erfscheiding toegankelijk voor wezel, hermelijn, bunzing en egel, uit onderzoek van Kullberg (2016) blijkt dat ongeveer de helft van de woningen een gemengde tuin heeft en 20-35% heeft een groene tuin. We praten over een grijze tuin als de bodem van de tuin voor driekwart of meer met grijze elementen, die slecht doorlaatbaar zijn voor water (zoals tegels e.d.), bedekt is. Als de tuin voor driekwart of meer uit groene elementen bestaat (zoals onbedekte grond en planten e.d.) praten we over een groene tuin. Alle andere tuinen worden gemengde tuinen genoemd. Hieruit kunnen we opmaken dat gemiddeld genomen 70 - 85% van de tuinen gemengd is en dus tussen de 25 en 75% uit potentieel geschikt leefgebied bestaan. Uiteraard zijn er op een gemiddelde altijd uitzonderingen naar boven maar ook naar beneden.
- De gemeentelijke grond zal worden ingericht met inheemse planten als hondroos, lijsterbes, vlierbes, geoorde wilg, grauwe wilg, boswilg, gelderse roos, kardinaalsmuts, gewone vlier. De grasranden zullen ingezaaid worden met een kruidenrijk mengsel. Op plaatsen waar hagen door de gemeente geplant worden zullen deze onder andere bestaan uit gele kornoelje, hazelaar, sleedoorn, wilde liguster.
- Beheer van gras/kruidenmengsel, afgestemd op het medegebruik van dit type element als leefgebied voor kleine marterachtigen, is van essentieel belang voor het functioneren van de martervoorzieningen. Van belang is: 20% van de oppervlakte van gras/kruidenmengsel dient ongemaaid gelaten te worden; Er dient een strook overjarig gras van minimaal 4 meter breed jaarrond aanwezig te zijn;

Figuur 7 Globaal de locatie van de oude watergang

Figuur 8 Globaal de locatie van de nieuwe watergang en de wadi

Figuur 9 Detailkaart locaties van de permanente mitigatie

5.2 Mogelijkheden werken middels gedragscode

De ingreep heeft als gevolg dat er geschikt habitat en mogelijk verblijfplaatsen verloren gaan van wezel, hermelijn, bunzing en egel. Er is geen door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode van toepassing waar een vrijstelling van uit gaat met betrekking tot de type handelingen en overtredingen.

5.3 Algemene vogels

Het is in Nederland verboden in gebruik zijnde nesten, rustplaatsen of eieren van vogels, te beschadigen, te vernielen en te verstoren wanneer deze in gebruik genomen worden. Alle broedende vogels en hun nesten en belangrijke rustplaatsen zijn in Nederland dan ook strikt beschermd door de Wet natuurbescherming. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met aanwezige broedende vogels of belangrijke rustplaatsen. Wanneer broedende vogels of belangrijke rustplaatsen aanwezig zijn, dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de periode dat deze in gebruik zijn. Wanneer broedende of rustende vogels direct grenzend aan het plangebied aanwezig zijn, zal door een deskundige op het gebied van vogels moeten worden bepaald of de werkzaamheden in de kwetsbare periode kunnen worden uitgevoerd.

6 Toetsing ontheffingscriteria

6.1 Andere bevredigende oplossingen

Wanneer een andere bevredigende oplossing voor handen is voor de realisatie van het voornemen die leidt tot het voorkomen van overtreding of een beperking van het effect op beschermde soorten, dient men te kiezen voor deze oplossing. Onderbouwt moet worden welke andere bevredigende oplossingen zijn overwogen en waarom de voorliggende oplossing de meest bevredigende oplossing is.

Het beoordelen van een “andere bevredigende oplossing” dient te gebeuren op vier onderdelen, namelijk:

- Een andere bevredigendere **locatie**;
- Een andere bevredigendere **inrichting** van de locatie;
- Een andere bevredigendere **werkwijze**;
- Een andere bevredigendere **planning**.

6.1.1 Locatie en inrichting

Het voornemen is om het gezondheidspark aan de Aletta Jacobslaan in het westen van de kern van Hengelo gefaseerd te herontwikkelen tot woningbouw. Het plangebied is onderdeel van deze herontwikkeling. De voorliggende ontwikkeling heeft betrekking op het zuidoostelijke deel van deze gefaseerde woningbouwontwikkeling. Dit deel van het gezondheidspark betreft het gebied rondom het erf van de voormalige boerderij Berchus. Concreet betreft het voornemen om dit gebied te herontwikkelen tot een woonwijk met maximaal 145 woningen. De te realiseren woningen betreffen zowel appartementen als grondgebonden woningen.

Landelijk, en ook in de provincie Overijssel, is er sprake van een woningtekort (ABF Research, 2022). De woningen worden gerealiseerd om het tekort aan woningen in Hengelo tegen te gaan. Tot begin 2019 behoorde woningbouw binnen het plangebied al tot de mogelijkheden. In het kader van de Regionale Woningbouw Programmering (RWP) hebben de Overijsselse gemeenten afspraken met elkaar en met de provincie Overijssel gemaakt over het te realiseren woningbouwprogramma. Uitgangspunt is dat gemeenten bouwen voor de eigen behoefte. Uit de analyse is gebleken dat de gemeente Hengelo beschikte over een groot aanbod aan 'harde' plancapaciteit die in veel gevallen niet aansloot bij de vraag. Om die reden zijn in 2019 de planologische mogelijkheden voor de bouw van maximaal 210 woningen op dit deel het gezondheidspark Aletta Jacobslaan geschrapt. Vanwege de meest recente ontwikkelingen op de woningmarkt is de locatie echter weer in beeld gekomen voor woningbouw.

In voorliggend geval is sprake van een woningbouwontwikkeling waarbij in totaal maximaal 145 woningen worden gerealiseerd. Gezien de woningbouwopgave tussen 2021 en 2025, en tot 2030, wordt gesteld dat hiermee sprake is van een ontwikkeling die past binnen de aantoonbare kwantitatieve woningbouwbehoefte binnen de regio Twente.

Voorliggende ontwikkeling gaat uit van de realisatie van maximaal 145 woningen. Door de herontwikkeling van de locatie wordt een kwalitatieve verbeterslag gemaakt. De ontwikkeling voorziet in de realisatie van appartementen in het goedkope huursegment, duurdere huurappartementen, appartementen in het kader van begeleid wonen en grondgebonden woningen in het duurdere segment. Hiermee kan worden gesteld dat het voornemen voorziet in de behoefte van een verscheidenheid aan doelgroepen. Daarnaast had het plangebied een woonbestemming, deze is door de gemeente gewijzigd en moet op last van de rechtbank weer teruggezet worden naar wonen. Het is daarnaast een zeer gewenste locatie voor woningbouw en was dus ook altijd al zo voorzien, zelf met ruimere mogelijkheden dan wij nu hanteren. De ligging is ideaal in verband met aanwezigheid van het station (mobiliteit) en het gezondheidspark. De doelgroepen zijn een doorsnede over de gehele maatschappij: sociale woningen voor de woningbouwvereniging, zorgwoningen voor jongeren, starterswoningen (rijwoningen en appartementen), doorstromers (tweekappers), levensloopbestendige woningen met ook een slaap- en badkamer op de begane grond.

In het kader van de woningbouwprogrammering is opnieuw gekeken naar het programma op deze locatie. In de Woonvisie wordt de locatie aangemerkt als "groen stedelijk", hierdoor is het wenselijk om met de stedenbouwkundige opzet rekening te houden met een hoofdzakelijk grondgebonden programma. Dit betekent niet dat appartementen uitsloten zijn, maar hier ligt minder de nadruk op. Daarnaast is het van belang dat het plan bijdraagt aan het huisvesten van doelgroepen waar in de Woonvisie bijzondere aandacht voor is. Het plan draagt bij aan een goede verscheidenheid aan woonmilieus en woningtypes en prijsklassen aangezien er voor meerdere doelgroepen wordt gebouwd, waaronder eenpersoonshuishoudens, seniorenwoningen en ruime twee-onder-één-kapwoningen. Het beoogde concept kan goed inspelen op de behoefte van meerdere doelgroepen, waaronder de aandachtsgroepen zoals genoemd in de Woonvisie gemeente Hengelo. De woningbouwontwikkeling is in overeenstemming met de woonvisie van de gemeente Hengelo. Het voornemen is in overeenstemming met de woonvisie.

Het plan voldoet aan het voor het gebied geldende beleid vanuit Rijk, Provincie en gemeente.

6.1.2 Werkwijze

Door maatregelen te treffen, zoals het werken buiten de kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten, het ongeschikt maken van het terrein voor wezel, hermelijn, bunzing en egel, het werken onder begeleiding van een deskundig ecooloog en het uitvoeren van de werkzaamheden richting één kant, wordt het zorgvuldig werken gewaarborgd en wordt het doden en verwonden van exemplaren voorkomen. Daarnaast worden in de directe omgeving van de terrein mitigerende maatregelen toegepast, waardoor de voorgenomen ingreep zo min mogelijk effect heeft op de soorten. Alle werkzaamheden met betrekking tot de soorten waarvoor ontheffing wordt aangevraagd worden begeleid door een deskundig ecooloog.

6.1.3 Planning

Door rekening te houden met de kwetsbare periode van wezel, hermelijn, bunzing en egel en daarop de werkzaamheden af te stemmen wordt op een zo goed mogelijke manier gewerkt. Door het terrein ongeschikt te maken en direct alternatieven te bieden, zullen aanwezige soorten het werkgebied verlaten en kunnen zij deze alternatieven direct in gebruik nemen. De verblijfplaatsen die als mitigatie dienen, zijn al ruim voorafgaand aan de werkzaamheden geplaatst waardoor de aanwezige wezel, hermelijn, bunzing en egels ruim de tijd hebben om te wennen aan deze alternatieve voorzieningen. Er wordt op deze manier optimaal rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten.

Door deze manier van werken kan beoordeeld worden dat er geen andere bevredigende oplossing beschikbaar is.

6.2 Wettelijk belang

Voor dit project zal de ontheffingsaanvraag voor wezel, hermelijn, bunzing en egel ingediend worden onder het volgende in de wet genoemd belang: "in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, inclusief gebruik". Uit paragraaf 6.1 blijkt dat het doel van het project, de realisatie van woningen, op alle vlakken voldoet aan dit belang.

6.3 Waarborg staat van instandhouding

6.3.1 Wezel en Hermelijn

In Nederland komt de wezel verspreid maar lokaal voor, afhankelijk van geschikt habitat en muizendichtheden. De wezel lijkt in aantal en verspreiding te zijn afgenomen in Overijssel maar aan de randen van grote steden, zoals Zwolle, lijkt tussen 2000 en 2010 een toename te zijn geweest (Provincie Overijssel, 2019). In Nederland staat de wezel als 'gevoelig' op de Rode Lijst (Ministerie van LNV). Over de staat van instandhouding van de wezel is op zowel landelijk als provinciaal niveau onvoldoende informatie bekend. Vanuit de worst case wordt daarom aangenomen dat de staat van instandhouding op lokaal niveau 'ongunstig' is.

Als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt mogelijk een verblijfplaats van wezel en hermelijn vernield. Als gevolg van het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen, is geen aanleiding te veronderstellen dat de territoria verlaten wordt. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op de staat van instandhouding van de desbetreffende marterachtigen.

6.3.2 Bunzing

De bunzing lijkt zich van de kleine marterachtigen nog het beste stand te houden. De soort is het meest verspreid over Nederland en hier lijkt niet direct een verandering in waarneembaar. Echter is ook bij deze soort een negatieve tendens zichtbaar. Op basis van waarnemingen uit het NEM-meetnet is het duidelijk dat de aantallen hoogstwaarschijnlijk kleiner zijn geworden, vergeleken met de jaren 80 (La Haye et al., 2016).

Als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt mogelijk een verblijfplaats bunzings vernield. Als gevolg van het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen, is geen aanleiding te veronderstellen dat de territoria verlaten wordt. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op de staat van instandhouding van de bunzing.

6.3.3 Egel

De egel komt in Nederland in allerlei biotopen voor, mits er voldoende voedsel en dekking aanwezig is. In Broekhuizen et al., (2016) wordt gesproken over een ongunstige staat van instandhouding. De soort komt echter niet voor op landelijke Rode Lijst (Zoogdiervereniging, 2007). Uit de resultaten van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) blijkt dat het aantal egels in 1994-2004 achteruitliep, maar vervolgens tot 2010 zich herstelde, gevolgd door opnieuw een daling (Broekhuizen et al., 2016).

Als gevolg van het uitvoeren van de voorgenomen activiteiten wordt mogelijk een verblijfplaats van egels beschadigd of vernield. Als gevolg van het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen, is geen aanleiding te veronderstellen dat het aantal potentiële verblijfplaatsen van egels achter uit gaat. De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect op de staat van instandhouding van de egel.

7 Aanvraag

7.1 Soorten van verbodsbepalingen

Een ontheffing wordt aangevraagd voor onderstaande soort en verbodsbepalingen, zie tabel 1:

Tabel 1 soorten en verbodsbepalingen

Soort		Aangevraagde verbodsbepalingen	
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Artikel Wnb	Omschrijving
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	Art. 3.10, lid 1b	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>		
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>		
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>		

7.2 Ontheffingsperiode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de realisatiefase van het voorgenomen plan en de periode die benodigd is om de beoogde plannen te realiseren. Dit betreft de periode van januari 2024 tot januari 2029.

7.3 Eerder verleende ontheffing voornemen

Er zijn geen ontheffingen verleend voor het voornemen.

Literatuur

- Handreiking kleine marsters in relatie tot soortbescherming.
- Ministerie van Economische Zaken. (2016). Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3.
- Natuurbank Overijssel (2023). Activiteitenplan Wet Natuurbescherming (Wnb) - soortenbescherming Wezel, Hermelijn, Egel en Bunzing Gezondheidspark Hengelo. Rapportnummer 5122, versie 1.3.
- Pius Floris Boomverzorging (2023). Bomen effect Analyse Gezondheidspark Hengelo. Rapportnummer PFBD.22.013.TH
- Situatie Erve Berchus (2023)
- Gezondheidspark Erve Berchus, Toelichting

Bijlage 1 Wetgeving

Wet natuurbescherming

Vanaf 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. De Wet natuurbescherming vervangt drie wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid ligt grotendeels bij de provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor de toetsing van werkzaamheden en activiteiten bij bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden (de gebiedsbeschermingsbepalingen) en dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid blijft het Rijk bevoegd gezag.

De Wet natuurbescherming is onder te verdelen in 3 onderdelen: de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Bescherming van Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden in Nederland zijn onderdeel van een Europees netwerk aan natuurgebieden waar belangrijke flora en fauna duurzaam beschermd worden. Al deze gebieden zijn belangrijk om de Europese biodiversiteit te waarborgen. De in Nederland aangewezen Natura 2000-gebieden worden beschermd onder de Wet natuurbescherming, voorheen de Natuurbeschermingswet 1998. In Nederland zijn er ruim 160 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebieden. Voor ieder Natura 2000-gebied zijn er een instandhoudingsdoelstellingen opgesteld voor specifieke habitattypen en fauna in het aanwijzingsbesluit. De instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd in termen van behoud/uitbreiding van de omvang van het habitatype of leefgebied en behoud/verbetering van de kwaliteit van het habitatype of het leefgebied. Bij vogels is vaak ook een doelaantal opgenomen voor het aantal broedparen of aantal vogels (bij overwinterende soorten). Dit aantal zegt ook vooral iets over de benodigde draagkracht van het Natura 2000-gebied. Bij soorten is vaak ook een doelstelling voor de populatie opgenomen, in termen van behoud of uitbreiding. In het Natura 2000-beheerplan worden de instandhoudingsdoelen in ruimte en tijd uitgewerkt.

Zodra een gebied is aangewezen, dient voor alle projecten die het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen (een significant negatief effect) een vergunning te worden aangevraagd. Dit geldt niet alleen voor ingrepen binnen deze beschermde gebieden, maar ook voor ingrepen daarbuiten als deze een (negatief) effect hebben op de instandhoudingsdoelen. Een vergunning moet worden aangevraagd bij de provincie of het Rijk (RVO). Bij een omgevingsvergunning kan de aanvraag worden aangehaakt voor beschermde gebieden, dan is de gemeente veelal het bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

Er zijn in de basis van de Wet natuurbescherming 3 soortenbeschermingsregimes van toepassing:

- vogelsoorten van de Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 Wnb),
- strikt beschermde soorten conform de Habitatrichtlijn bijlage IV, Conventie van Bern bijlage I en II en de Conventie van Bonn bijlage I (paragraaf 3.2 Wnb), en
- de andere beschermde soorten, genoemd in bijlage A en B van de wet (paragraaf 3.3 Wnb).

De beschermingsregimes en bijbehorende verbodsbepalingen zijn hieronder nader toegelicht.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen;
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, beschadigen of nesten van vogels weg te nemen;

- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- Artikel 3.1 lid 4 en lid 5: het is verboden vogels opzettelijk te verstoren, tenzij de verstoring niet wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort.

De verbodsbepalingen met betrekking tot nesten en rustplaatsen hebben in de regel alleen betrekking op nesten en rustplaatsen die in gebruik zijn. Onder de bescherming van deze plaatsen worden ook de essentiële onderdelen van het leefgebied verstaan die nodig zijn om het nest of rustplaats ecologisch gezien te laten functioneren. De verbodsbepalingen gelden niet buiten het broedseizoen als de nesten en rustplaatsen niet meer in gebruik zijn. Voor enkele soorten die ieder jaar terug keren naar hetzelfde nest of van het nest afhankelijk zijn geldt dat deze jaarrond beschermd zijn.

Onder bepaalde voorwaarden mogen de verboden handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen vastgesteld per provinciale verordening of ministeriële regeling. Daarnaast geldt er een vrijstelling als aantoonbaar wordt gewerkt conform een toepasbare en een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Gelden er geen vrijstellingen, dan is een ontheffing nodig om verbodsbepalingen te mogen overtreden. Een ontheffing kan bij de provincie of het Rijk worden aangevraagd, afhankelijk van het gezag dat bevoegd is voor ontheffingverlening voor de handeling (het Rijk alleen voor ‘interprovinciale handelingen’, zoals handelingen door Rijkswaterstaat, Defensie of handelingen aan hoofd(spoor)wegen). Een ontheffing kan verkregen worden als er wordt voldaan aan de volgende criteria (art. 3.3, lid 4 Wnb):

- a. er geen andere bevredigende oplossing is;
- b. er een geldig belang is:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. en als de handelingen niet leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime Habitatrichtlijn

Soorten die staan in de Habitatrichtlijn bijlage IV, het Verdrag van Bern bijlage I en II en bijlage I van het Verdrag van Bonn. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren;
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Belangrijke noot is dat onder de bescherming van voortplantings- en rustplaatsen ook de essentiële onderdelen van het leefgebied worden verstaan die nodig zijn om deze ecologisch gezien te laten functioneren.

Onder bepaalde voorwaarden mogen de verboden handelingen wel uitgevoerd worden. Er is dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen vastgesteld per provinciale verordening of ministeriële regeling. Daarnaast geldt er een vrijstelling als aantoonbaar wordt gewerkt conform een toepasbare en een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Gelden er geen vrijstellingen, dan is een ontheffing nodig om verbodsbepalingen te mogen overtreden. Een ontheffing kan bij de provincie of het Rijk worden aangevraagd, afhankelijk van het gezag dat bevoegd is voor ontheffingverlening voor de handeling (het Rijk alleen voor 'interprovinciale handelingen', zoals handelingen door Rijkswaterstaat, Defensie of handelingen aan hoofd(spoor)wegen). Een ontheffing kan verkregen worden als er wordt voldaan aan de volgende criteria (art. 3.8, lid 5 Wnb):

- a. er geen andere bevredigende oplossing is;
- b. er een geldig belang is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herinstructie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere beschermde soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- Artikel 3.10 lid 1, onderdeel a: in het wild levende dieren opzettelijk te doden of te vangen;
- Artikel 3.10 lid 1, onderdeel b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen;
- Artikel 3.10 lid 1c: vaatplanten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten gelden in principe dezelfde vrijstellings- en ontheffingscriteria als bij het beschermingsregime Habitatrichtlijn, maar zijn er een groot aantal aanvullende wettelijke belangen opgenomen om vrijstelling of ontheffing te kunnen verlenen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor andere beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden. Wel blijft de zorgplicht geldig. De vrijstelling verschilt per provincie en geldt in het algemeen voornamelijk voor ruimtelijke ingrepen, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik.

De totale [Lijst beschermde soorten Wnb](#) is te vinden op de website van NatuurInclusief.¹

¹ <https://www.natuurinclusief.nl/kennisloket/>

In hele specifieke gevallen zijn bepaalde handelingen bij wet uitgezonderd van de verbodsbepalingen die hiervoor zijn genoemd. Deze gevallen zijn niet in dit beknopte overzicht opgenomen, voor zover niet relevant voor deze toetsing.

Zorgplicht

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. Daar moet zorgvuldig mee omgaan worden. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Voorkomen, beperken en ongedaan maken van nadelige effecten (= geen effect op de gunstige staat van instandhouding) zijn hierbij sleutelwoorden.

Houtopstanden

Het hoofdstuk Houtopstanden in de Wet natuurbescherming is de implementatie van de oude Boswet in de wet. De Boswet had tot doel om bossen te beschermen. Hoewel de Wnb nog steeds als doel heeft om bossen en houtopstanden te beschermen, zijn er meer mogelijkheden om vrijstelling of ontheffing te krijgen van de herplantplicht.

De handhaving ligt in principe bij de provincies en in sommige gevallen (bijv. handelingen van Rijkswaterstaat, Defensie) bij het Ministerie van LNV, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Uitgangspunt is dat wat bos is in principe bos moet blijven. Er mag dus geen netto oppervlakte bos verdwijnen. De bescherming van houtopstanden heeft betrekking op alle beplantingen van bomen groter dan 10 are, en op rijbeplanting van meer dan 20 bomen. Dit geldt voor beplantingen buiten de bebouwde kom houtopstanden (zie daarvoor het bestemmingsplan van de betreffende gemeente). Deze wijkt vaak af van de bebouwde kom verkeerswet (!), hoewel er steeds meer gemeenten deze komgrenzen samentrekken.

Uitzonderingen van beplantingen die niet onder de boswet vallen (art. 4.1 Wnb) zijn;

- houtopstanden binnen de bebouwde kom houtopstanden (dan geldt alleen de APV);
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen, en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa (indien ten minste eens per tien jaar worden geoogst, bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare en zijn aangelegd na 1 januari 2013).

Ook het dunnen en afzetten van hakhout en grienden is toegestaan.

Meldingsplicht

Wanneer een houtopstand gekapt wordt, of er andere maatregelen genomen worden die (eventueel indirect) tot het verminderen van het oppervlakte bos leiden, geldt een meldingsplicht. De provincie kan aan de hand van een kapmelding ervoor kiezen om een kapverbod op te leggen, voor ten hoogste vijf jaar, ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.

Indien wordt gewerkt met een goedgekeurde gedragscode, geldt er geen meldingsplicht of verplichting om binnen 3 jaar te herplanten (art. 4.4, lid 1, onderdeel d en art. 4.4, lid 2). Een gedragscode wordt goedgekeurd, als daarin een werkwijze is opgenomen die waarborgt dat:

- er geen afbreuk wordt gedaan aan bijzondere natuur- of landschapswaarden;

- de te vellen houtopstanden geen deel uitmaken van een boskern;
- herbeplanting op een bosbouwkundig verantwoorde wijze plaatsvindt;
- de grond waarop herbeplanting plaatsvindt ten minste dezelfde kwaliteit heeft als de grond waarop de gevelde houtopstand zich bevond;
- de grond waarop de herbeplanting plaatsvindt ten minste een gelijke oppervlakte heeft als de grond waarop de gevelde houtopstand zich bevond.

Een voorbeeld van een dergelijke gedragscode is de Gedragscode houtopstanden en hakhoutbeheer van TenneT.

Herplantplicht

Daarnaast geldt voor boskap een herplantplicht. Aan de herplantplicht moet zijn voldaan binnen drie jaar na kap. Geldt er een herplantplicht, maar kan deze niet worden uitgevoerd op het oorspronkelijke perceel, dan kan er compensatie plaatsvinden door de herplant te realiseren op een ander perceel. De voorwaarden om van deze mogelijkheid gebruik te mogen maken (bijvoorbeeld overcompensatie) verschillen per provincie. Zo heeft provincie Utrecht een compensatiebank opgezet om op gewenste plekken te kunnen herplanten en een initiatiefnemer niet zelf op zoek hoeft naar een perceel voor compensatie.

Vrijstellingen of ontheffingsmogelijkheden

De herplantplicht van bos geldt niet voor:

- maatregelen ten behoeve van natuurontwikkelingen (in het kader van het halen van instandhoudingsdoelstellingen N2000 en opgelegde mitigatie of compensatie in het kader van vergunningen of ontheffingen)
- creëren of onderhouden van brandgangen
- houtkap voor biomassaplantages (art. 4.4, lid 1, onderdeel a t/m c Wnb).

Ook kunnen provincies vrijstellingsregels of nadere regels voor een ontheffing opstellen voor de herplantplicht. Daarnaast zijn er in de meeste provincies wel meer vrijstellingsmogelijkheden voor natuurontwikkeling, waaronder voor de ontwikkeling van gewenste natuurbeheertypen of als houtopstanden verloren gaan door vernatting door natuurlijke processen of anti-verdrogingsmaatregelen.

Natuurnetwerk Nederland

Naast de bescherming van gebieden door de Wet natuurbescherming, is er tevens sprake van een beleidsmatige bescherming van bepaalde natuurgebieden waar rekening mee moet worden gehouden bij ruimtelijke ingrepen. Dit betreft de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Begrenzing

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; tot voor kort: Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP). De benaming NNN komt voort uit het Natuurpact van 18 september 2013. Daarin zijn tussen het Rijk en de provincies nieuwe afspraken gemaakt, waaronder over de herijking van de EHS en de nieuwe benaming NNN.² Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren door isolatie van gebieden uitsterven en dat de Nederlandse biodiversiteit afneemt. Het NNN is samengesteld uit:

- Natura 2000-gebieden, bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en (robuuste) verbindingen.
- Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden).
- Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

² Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2013/09/18/natuurpact-ontwikkeling-en-beheer-van-natuur-in-nederland>

Het is lang de bedoeling geweest dat het NNN in 2018 helemaal gerealiseerd zou zijn, maar inmiddels is duidelijk dat dit niet haalbaar is. Het kabinet Rutte-Asscher heeft in het onderhandelingsakkoord van 20 september 2011 aangegeven dat de provincies het NNN in 2021 afronden. Het ambitieniveau is bovendien verminderd, zo worden vermoedelijk de robuuste verbindingen niet gerealiseerd. Los van de daadwerkelijke realisatie is de bescherming van de aangewezen zones in principe wel al van kracht, ook indien die zones nog niet zijn ingericht.

In de Nota Ruimte is de globale begrenzing van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (bruto-EHS) weergegeven. Deze is door de provincies verder uitgewerkt tot de netto-EHS, met concrete gebiedsbegrenzings. Per provincie verschilt verder de exacte uitwerking, beschermingsmethode en eventuele aanwijzing van aanvullende beschermde gebieden. Dit kan soms enige verwarring opleveren. Bovendien werken diverse provincies sinds de verminderde Rijksambitie voor het NNN aan een aparte provinciale hoofdstructuur, waarvoor andere regels gelden.

De verwarring wordt soms nog verder vergroot doordat het NNN overal doorvertaald moet worden in de gemeentelijke bestemmingsplannen, waarbij elke gemeente de vrijheid heeft om eigen keuzes te maken voor de gebruikte terminologie en onderverdeling. De bestemmingsplannen weerspiegelen uiteindelijk de definitieve uitwerking en hieruit berust dan ook de uiteindelijke juridische doorwerking.

Toetsingskader

Nee-tenzij beginsel

Voor het NNN geldt het toetsingskader van het Structuurschema Groene Ruimte 1995 (SGR). Dit is overgenomen in de Nota Ruimte en later in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) dat het NNN in oktober 2012 heeft opgenomen. Het Barro voorziet in de juridische borging van het nationaal ruimtelijk beleid. Het compensatiebeginsel van de NNN in het Barro is per provincie verder uitgewerkt in het provinciaal natuurbeleid. Het Barro stelt dat ruimtelijke ingrepen moeten worden getoetst op mogelijke negatieve effecten voor de aanwezige natuur- en landschapswaarden. Voor het gehele NNN geldt het 'nee, tenzij beginsel'. Op grond van dit beginsel dient directe of indirecte aantasting van bos- en natuurgebied (door een ingreep in het NNN) waar mogelijk te worden voorkomen.

Spelregels EHS

Eind 2007 hebben de toenmalige Ministeries van LNV en VROM en de provincies de 'Spelregels EHS' uitgebracht. Dit is een al oud beleidskader voor het compensatiebeginsel, de EHS saldobenadering en het herbegrenzen van de EHS, maar in de meeste situaties nog steeds leidend. Op grond van de Spelregels EHS wordt niet alleen gekeken naar actuele natuurwaarden, maar ook naar ecologische potenties. Deze spelregels gelden ook voor de nieuwe term NNN. Deze natuurwaarden of 'wezenlijke kenmerken en waarden' inclusief de bijbehorende abiotische en biotische randvoorwaarden worden vastgelegd in de vorm van natuurdoelen. De provincies hebben deze wezenlijke kenmerken en waarden vastgelegd in het provinciaal natuurbeleid. Deze natuurdoelen zijn per provincie vastgelegd. Sinds 1 januari 2010 zijn alle provinciale doelen omgezet naar één landelijke index (Index Natuur en Landschap).

Los van nuanceverschillen en verschillen in formulering in de bestemmingsplannen geldt in principe overal het 'nee-tenzij'-principe voor aantasting van het NNN. Aantasting is niet toegestaan, tenzij aan specifieke voorwaarden wordt voldaan. Er is ook vrijwel altijd een compensatieverplichting in het provinciaal beleid opgenomen. Voor kleine aantastingen is financiële compensatie soms mogelijk, voor grotere aantastingen is vaak zowel compensatie in oppervlakte als in 'kwaliteit' noodzakelijk. Bij aantasting van meer bijzondere typen natuur of natuur met een lange ontwikkelingstijd (bijv. bos) is meestal compensatie van een groter oppervlak verplicht (oppervlakte toeslag).

Externe werking

In de brief van 3 december 2004 heeft de minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruimte het 'Nee, tenzij'-regime op gebieden in de nabijheid van het NNN te laten vervallen (TK 29 576,

nr. 12). In een brief van 5 juni 2008 heeft de minister van LNV nogmaals aangegeven dat ingrepen buiten het NNN niet worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen het NNN (TK 29 576, nr. 12). In de beantwoording van een aantal vragen van de vaste Kamercommissie voor LNV in 2008 is expliciet tot uitdrukking gebracht dat dit 'Nee-tenzij' regime niet van toepassing is op ingrepen buiten het NNN die gevolgen kunnen hebben voor het NNN zelf, de zogenaamde 'externe effecten' (TK 29576, nr. 52). Dit betekent overigens wel, dat bij een ingreep in het NNN, ook rekening gehouden moet worden met indirecte effecten, zoals geluidsverstoring.

Hoewel de Minister heeft aangegeven dat externe werking niet hoeft te worden getoetst, zijn er echter een aantal provincies die de toetsing van de externe werking het NNN wel hebben opgenomen in de provinciale verordening (bijv. provincie Noord-Brabant). Het betreft dan geen 'nee-tenzij' principe, maar een 'ja-mits' principe, waarbij er niet hoeft te worden getoetst aan alternatieven of nut en noodzaak. Hoewel de Spelregels EHS richtinggevend is, is het provinciaal beleid daarmee leidend voor de toetsing (voor zover zij niet minder stringent zijn dan de landelijke Barro).

Bijlage 2 Machtiging ontheffingsaanvraag

MACHTIGINGSFORMULIER

Ondergetekende

Naam melder of aanvrager

HK² Projectontwikkeling B.V.

Postadres melder/aanvrager

Dokter van Deenweg 13, 8025BP Zwolle

(De melder of aanvrager is, indien van toepassing, de betalingsplichtige in het kader van de legesverordening en handelende als opdrachtgever van de hieronder genoemde gemachtigde.)

Naam gemachtigde

Adviesbureau

NatuurInclusief B.V.

Postadres

Korenallee 23A, 7271 LH Borculo

Telefoonnummer

Email

om de melding/aanvraag in het kader op basis van de Wet Natuurbescherming te behartigen ten behoeve van onderstaande locatie.

Postadres: Korenallee 23A, 7271 LH Borculo. Tel 0545 - 723032
E-mail: info@natuurinclusief.nl Website: www.natuurinclusief.nl
KvK 88239209 BTW NL864549829B01 IBAN: NL25INGB0005354940

Projectlocatie gegevens

Straat + huisnummer

Erve Berchus (ook wel bekend als het Gezondheidspark)

Plaats

Hengelo

Gemeente

Hengelo

**Indien geen adres:
Kadastraal bekend onder
Sectie(s)**

L

Nummer(s)

1547, 1573, 1958, 1960, 1961, 1963, 1964

Handtekening melder/aanvrager

Plaats en datum

Zwolle, 29 november 2023

Toelichting:

De ondertekening van deze machtiging heeft tot gevolg dat de gemachtigde degene wordt met wie de provincie in overleg treedt. Hierdoor is het mogelijk dat medewerkers van de Provincie met de gemachtigde afspraken maken (bijvoorbeeld met betrekking tot de inhoud van onderzoeken) die de aanvrager/melder binden. De melder zal dan ook juridisch gezien voor die afspraken aansprakelijk zijn. Na ondertekening van deze machtiging zal de correspondentie met de gemachtigde plaatsvinden en zal een afschrift hiervan aan de aanvrager/melder worden gezonden.

Postadres: Korensteeg 13A, 7271 LH Breeuws Tel: 0549 - 721012
E-mail: info@natuurinclusief.nl Website: www.natuurinclusief.nl
KvK: 88239209 BTW: NL86-0549829601 IBAN: NL25INGB0005354940